

"Tenim el rècord espanyol"

Josep Maria Colomer és catedràtic de Ciència Política al Consell Superior d'Investigacions Científiques i professor associat a la Universitat Pompeu Fabra. Des de la seva càtedra, ha dirigit nombrosos estudis sobre les tendències del vot a Catalunya. Entre una extensa bibliografia, destaquen *El arte de la manipulación política*, premi Anagrama d'assaig —aquest és un dels pocs llibres sobre la transició espanyola publicat en anglès per un autor d'aquí— i *La política en Europa* (Ariel), també traduït a l'anglès i a l'italià.

—Podria fer-nos la travessa per al 19-N?

—No és gaire difícil. CiU i PSC baixen en percentatge de vots vàlids. Els altres tres partits pugen. El PP queda el tercer en nombre de vots. I CiU té suficients diputats per governar en solitari o poder triar entre tres o fins i tot quatre socis diferents.

—Com serà la baixada de CiU?

—Bastant moderada. Comparem-ho amb la situació de 1980, després de les primeres autonòmiques: CiU necessitava pactar bé amb el PSC o bé amb dos socis més, que van ser ERC i UCD. Aquest cop amb un sol soci en tindrà prou, si és que no arriba a la majoria absoluta.

—El resultat serà un Parlament més ajustat a la realitat del carrer?

—Penso que sí. La majoria absoluta de CiU durant tots aquests anys ha obeït diversos factors: l'altíssima abstenció que es registra en totes les eleccions autonòmiques; un sistema electoral que beneficia els partits grans; i també l'existència d'un vot útil que des que va desaparèixer la UCD es dirigeix preferentment a CiU com a partit guanyador. Ara que el PP té expectatives de govern en l'àmbit espanyol, potser es beneficiarà d'una part d'aquest vot útil. El que em temo, de totes maneres, és que l'abstenció continuarà essent alta.

—Quina participació preveu?

—És molt difícil de dir. Les autonòmiques del 92 a Catalunya van batre el rècord d'abstenció de totes les eleccions autonòmiques celebrades a Espanya des de l'any 80. Tenim el rècord espanyol d'abstenció en unes eleccions, fins al punt que de mitjana tenim més abstenció en les autonòmiques que en les municipals, fenomen totalment invers de la resta de l'estat i d'Europa.

—A què és deguda aquesta abstenció tan alta?

—No crec que sigui deguda al fet que la Generalitat no influeixi en la vida dels ciutadans o no sigui acceptada com a legítima, sinó més

D'aquí al 19 de novembre, EL TEMPS entrevistarà una sèrie d'analistes sobre aspectes relacionats amb les eleccions autonòmiques del Principat. Inaugurem la seqüència amb Josep Maria Colomer, un dels estudiosos que millor coneixen el comportament electoral dels catalans.

aviat que les ofertes polítiques dels partits que es presenten no cobreixen les expectatives d'un sector dels ciutadans.

—Qui s'absté a Catalunya?

—En general, hi ha diversos tipus d'abstenció. Una és estructural, i el percentatge varia segons els països depenent de diversos factors. Un segon tipus d'abstenció depèn del tipus d'elecció: si és estatal, autonòmic o local. I finalment hi ha l'abstenció que depèn de l'oferta que fan els partits en cada elecció concreta. La meua hipòtesi, que intento documentar des de fa molts anys, és que en el cas de Catalunya hi ha un sector de l'electorat, de tendència espanyolista i d'esquerres, que vota força a les eleccions estatals, vota menys però de forma raonable a les municipals, i en canvi s'absté més del que seria lògic en les autonòmiques.

—Per què?

—A Catalunya el debat polític gira al voltant de dues dimensions. Una és esquerra-dreta, com en tots els països. La segona és catalanisme-espanyolisme. La meua hipòtesi és que en les eleccions generals la dimensió esquerra-dreta compta tres vegades més que la dimensió nacional, i en canvi en les autonòmiques compta només dues vegades més.

—Per fer-ho més entenedor: si el debat gira sobre la reforma laboral, aquest sector s'hi interessa. Si el que es discuteix és la normalització lingüística o la reforma de l'estatut, s'hi deixa d'interessar.

—Exacte, i no perquè el tema de la llengua no sigui important, sinó perquè el partit que té una posició sobre la reforma laboral que agrada a aquests electors, té una posició sobre la llengua que no els agrada.

—Quin percentatge del cens respon a aquest esquema?

—Aproximadament un 10% de mitjana.

—Aquestes persones troben a faltar en el mapa polític català un partit d'esquerres i nacionalment espanyol?

—Això ja és dir massa, perquè no sabem si és viable. És una pura hipòtesi d'especulació. L'any 77 es va arribar a un pacte entre el PSC i la federació catalana del PSOE. Era un intent de sumar dos electorats heterogenis: d'una banda, electorat català, progressista i format per classes mitjanes urbanes i professionals; de l'altra, un electorat format per treballadors immigrants castellanoparlants. La suma ha funcionat bastant bé en les eleccions espanyoles, quan en la campanya hi intervenen a tots els nivells els líders espanyols del PSOE. Però no funciona quan el pes de la campanya el porten els líders

yol d'abstencionisme"

CARME PUERTOLAS

catalans en exclusiva. L'èxit del PSC-PSOE ha estat parcial. En contrast amb els socialistes, CiU té un electorat més homogeni des del punt de vista social, cultural, lingüístic, etc. Es un electorat més estable, que vota sempre i que la major part està molt identificat i satisfet amb la seva candidatura.

—*Es pot concloure que a Catalunya hi ha un problema d'integració social?*

—El país no és bilingüe per accident, no podem pensar que el bilingüisme és un producte catastròfic exclusiu del franquisme que cal oblidar. Cal enfocar-ho amb realisme. Fa quinze anys, a Catalunya teníem dos grups lingüístics. Un de bilingüe, que tenia com a primera llengua el català i com a segona el castellà. I un altre que tenia com a primera llengua el castellà i en el qual la major part de la gent no coneixia el català; era, per tant, un grup pràcticament monolingüe. Què ha provocat la política lingüística? Que aquest segon grup sigui cada vegada més bilingüe. Dit en números molt rodons: des del punt de vista de l'ús familiar, actualment tenim un 50% de persones que parlen el català com a primera llengua i el castellà com a segona; un 25% que parlen el castellà com a primera i el català com a segona; i un 25% que només parlen el castellà. Suposant que aquesta tendència continués i acabés bé, a mi em sembla que continuaríem tenint dos grups lingüístics. No veig que això tendeixi a desaparèixer.

—*El fet que l'abstenció procedeix bàsicament d'un dels dos grups lingüístics és preocupant?*

—Bé... el que passa ara és que la majoria de partits, inclosos socialistes i IC, adopten una posició política que mira al futur, que pretén defensar prioritàriament el català per aconseguir que a la llarga desaparegui la asimetria entre les dues llengües. Però mentrestant, en el present, aquesta posició pro-catalanista no recull totes les sensibilitats dels ciutadans de Catalunya. Hi ha gent que no està encara en aquest futur i que pot trigar quinze o vint anys més a ser-hi. El preu que es paga és el desinterès en forma d'abstenció.

—*Aquest buit electoral el pot omplir un partit espanyol i de dretes com ara el PP?*

—En les últimes eleccions generals i municipals ha passat una cosa bastant curiosa. El PP creix en els barris i ciutats benestants a costa de CiU, i en els barris populars i ciutats de la perifèria barcelonina a costa del PSC. Les proporcions són petites, però la tendència hi és.

—*El mític cinturó roig en realitat era "rojo y gualda"?*

—(Riu). No... No crec que en unes eleccions

"No podem pensar que el bilingüisme és un producte catastròfic exclusiu del franquisme que cal oblidar. Fa quinze anys, a Catalunya teníem dos grups, un de bilingüe, que tenia com a primera llengua el català, i un altre que tenia com a primera llengua el castellà. Què ha provocat la política lingüística? Que aquest segon grup sigui cada vegada més bilingüe."

generals el PSC perdi vots a favor del PP en aquest sector. Els pot perdre en un altre: el del vot centrista i moderat.

—*Quina opinió té sobre la proposta de llei electoral catalana feta per la Fundació Jaume Bofill?*

—Bé, ha tingut l'habilitat de concretar amb números una hipòtesi que s'havia parlat molt entre la gent del ram de la ciència política i el dret constitucional. El sistema alemany té bastants virtuts, perquè d'una banda manté la proporcionalitat entre vots i escons de cada partit i a la vegada dóna la possibilitat d'una relació personalitzada i directa entre els electors i alguns dels representants. **Eduard Voltas**